

การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

PUBLIC POLITICAL PARTICIPATION IN ELECTIONS OF THE LOWER NORTHERN REGION PROVINCE

สุกัญญาณัฐ ออบสิน^{*}

Sukanyanat Opsin

Received: 2021-08-5

Revised: 2021-08-17

Accepted: 2021-08-31

จ๋านงค์ อติวัฒน์สิทธิ^{**}

Chamnong Adivadhanasit

สุรพล สุยะพรหม^{***}

Surapon Suyaprom

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของกระบวนการและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 เพื่อนำเสนอการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่างโดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรม การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่างจากประชากร ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนทั้งสิ้น 2,199,250 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ถูกเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 18 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง คือ ปัจจัยด้านจิตวิทยาการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ความสนใจทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลางทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และอุดมการณ์ทางการเมือง 2) การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่างโดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรม คือ

* มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์, เบอร์โทร: 093-4942351, E-mail:

Namtan.ka081@gmail.com

** มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*** มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้นว่าการเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง การมีความพร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง การยึดมั่นในหลักและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย

คำสำคัญ: การพัฒนา, การมีส่วนร่วม, การเมือง

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1. to study general condition of process and factors influencing people's political participation in general elections of the lower northern provinces 2. to present the development people's political participation in general election of lower northern provinces by integrating Buddhism, the research is an integrated research method sample of 400 people from population of voters, total of 2,199,250 were randomly selected by stratified sampling. The research tools were questionnaires, qualitative research in-depth interview with key informants that were specifically selected as qualified experts in various fields related: 18 persons, the data were analyzed using package for social science research, descriptive statistics. Findings were as follows: 1) Factors influencing people's political participation in general elections, lower northern provinces were political psychology factors. It is an important factor that will result in political participation, especially participation general elections which consists of political interest, political behavior, political trolling, political values and political ideology. 2) The development of people's political participation in general elections, lower northern provinces by integrating according to Buddhist principles, for example activities in which people are involved or play a key role in political activities, such as attending political consultation meeting being in unison rose up to defend the country also adherence to democratic principles and ideology.

Keywords: development, participation, politics

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคน ที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ เพื่อไปทำหน้าที่คัดเลือกตัวแทนของตนเข้าไปออกกฎหมายและเข้าไปบริหารประเทศ ดังนั้น ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และทำให้การเลือกตั้งสุจริตและเที่ยงธรรม ขณะเดียวกันยังได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยให้มากขึ้น โดยมีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งถูกบรรจุไว้ในมาตรา 247 ถึง 254 ในหมวด 14 นับว่าเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง มีความ

รับผิดชอบและเกิดการเรียนรู้การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อร่วมกันคิดร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง¹ ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประเทศไทยนั้นจะขึ้นอยู่กับโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างน้อยใน 4 มิติ ตั้งแต่การมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการเมืองเป็นฝ่ายบริหารตั้งแต่ระดับประเทศลงไปถึงระดับชุมชนและท้องถิ่น ประกอบกับการเมืองเป็นเรื่องอำนาจจัดสรรผลประโยชน์ในสังคมและเป็นตัวกำหนดกิจกรรมของสังคมนั้น ๆ ในทุกแง่มุม โดยในทางการเมืองอำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์ในสังคมนั้น ๆ จะต้องเป็นธรรม และยั่งยืน² ทั้งนี้การเมืองไทยในระบบประชาธิปไตยนั้นได้เลือกรูปแบบการควบอำนาจ (Fusion of Power) โดยทั่วไปเรียกว่าระบบรัฐสภา (Parliamentary System)³ ซึ่งเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและยึดรูปแบบเดียวกันกับสหราชอาณาจักรหรือประเทศอังกฤษ⁴ โดยตั้งบนพื้นฐานทางความคิดที่ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมและเป็นสัตว์การเมือง “ไม่ว่าคุณจะทำอะไรก็เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือไม่ แต่การเมืองจะเกี่ยวข้องกับชีวิตคุณแน่นอน” ซึ่งนั่นหมายความว่าเมืองจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตและการดำรงชีวิตทุกด้านทุกมิติ เศรษฐกิจ สังคมและทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม⁵ ฉะนั้นการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวม ขณะที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นก็ถือเป็นบริบทที่สำคัญยิ่งในการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งจะเป็นแนวทางที่จะสะท้อนอำนาจประชาธิปไตยที่เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ ส.ส. ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง กลุ่มที่ 2 หากนับย้อนกลับไปตั้งแต่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2548 ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 และเป็นการแบ่งเขตเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว โดยในเขตกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง⁶ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัด กำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์ และอุทัยธานีนั้น ประชาชนได้ให้ความสนใจออกมาเลือกตั้งถึงสถิติที่รวบรวมโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พบว่า จังหวัดกำแพงเพชรมีการแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 5 เขต มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 533,473 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 360,909 คน คิดเป็นร้อยละ 67.65 จังหวัดพิจิตรมีการแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 4 เขต มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 425,670 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 292,980 คน คิดเป็นร้อยละ 68.83 จังหวัดนครสวรรค์มีการแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 7 เขต มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 810,668 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้ง

¹ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก 6 เมษายน 2560).

² Nie, N. H., & Verba, S. “Political Participation”, In Handbook of Political Science, Fred I. Greenstein and Nelson Polsby (eds.), Readings, Mass: Addison Wesley, 1975: 9-12.

³ วิทยา จิตนุพงศ์, “ความมั่นคงทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา”, วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2562), หน้า 280-287

⁴ ปวีตร เลิศธรรมเทวี, “ระบอบการปกครอง ระบบกฎหมาย และรัฐธรรมนูญของอังกฤษ: ป่อเกิดแห่งประเพณีทางรัฐธรรมนูญ”, รัฐสภาสาร, ปีที่ 66 ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม พ.ศ. 2561, หน้า 9-56.

⁵ ณรงค์ เล็งประชา, มนุษย์กับสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์, 2538), หน้า 5

⁶ ราชกิจจานุเบกษา, ประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ เรื่องการจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด, (กรุงเทพมหานคร: ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126 ตอนพิเศษ 28 ง, 2552), หน้า 35.

581,228 คน คิดเป็นร้อยละ 71.70 และจังหวัดอุทัยธานีมีการแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 241,097 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 179,042 คน คิดเป็นร้อยละ 74.26⁷

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ทั้ง 4 จังหวัดประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยเฉพาะการเลือกตั้งอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างสูง กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ยจากการเลือกตั้งในปี 2548, 2550, 2554 และ 2562 อยู่ที่ร้อยละ 71.99 จึงถือเป็นพื้นที่การศึกษาที่มีความน่าสนใจในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งที่ผ่านมาและการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในอนาคต ทั้งนี้เพื่อจะได้องค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งในระดับอื่น ๆ โดยเฉพาะการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ทั้งด้านการติดตามข่าวสารการเลือกตั้ง การใช้สิทธิเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การสนทนาเรื่องการเมือง การเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง การติดต่อกับนักการเมือง การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง และการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของกระบวนการและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

2.2 เพื่อนำเสนอการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่างโดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ใช้วิธีการเชิงปริมาณเพื่ออธิบายผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quantitative Method to Explain Qualitative Results) ซึ่งผู้วิจัยตั้งคำถามการวิจัยเชิงปริมาณ และการตอบคำถามวิจัย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพมาอธิบายเสริมเพิ่มเติมให้ได้คำตอบที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น มุ่งเน้นการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง จากประชากร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจาก 4 จังหวัดในเขตจังหวัดภาคเหนือล่าง ได้แก่ นครสวรรค์ พิจิตร กำแพงเพชร และอุทัยธานี จำนวนทั้งสิ้น 2,199,250 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อศึกษาลักษณะและการแจกแจงของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

⁷ คณะกรรมการการเลือกตั้ง, สำนักงาน, ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2548, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2548)

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่ถูกเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 18 รูป/คน และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาเก็บให้เป็นระบบระเบียบ ให้ความหมายกับข้อมูล จัดหมวดหมู่ ความหมายของข้อมูล วิเคราะห์และสรุปรวบรวมความหมาย ผู้วิจัยเลือกใช้ “การตรวจสอบสามเส้า (Triangulation)” โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูล รวมถึงวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากแนวคิด ทฤษฎี ผลการวิจัย และนำข้อมูลทั้งหมดมาพิจารณาแล้ว แม้จะมาจากแหล่งที่แตกต่างกันทั้งเวลา สถานที่ และบุคคลเพื่อที่จะตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนการนำไปวิเคราะห์

4. ผลการวิจัย

4.1 สภาพทั่วไปของกระบวนการและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตวิทยาการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกล่อมเกลางานการเมือง ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.60) ด้านพฤติกรรมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.44) ด้านความสนใจทางการเมือง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.55) และด้านค่านิยมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.65) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

ด้านความสนใจทางการเมือง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ท่านออกไปเลือกตั้งเพราะคิดว่าการเลือกตั้งเป็นต้นทางของการพัฒนาประเทศ ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.95) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านออกไปเลือกตั้งเพราะมีความสนใจในตัวผู้สมัครว่าเป็นคนดี มีวิสัยทัศน์ที่สามารถจะพึ่งพาได้ ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

ด้านพฤติกรรมทางการเมือง โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ท่านออกไปเลือกตั้งเพราะท่านคือคอกการเมืองตัวจริงเสียงจริง ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.57) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านออกไปเลือกตั้งเพราะท่านเป็นอาสาสมัครหรือทีมงานของพรรคการเมืองอยู่แล้ว ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

ด้านการกล่อมเกลางานการเมือง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ท่านออกไปเลือกตั้งเพราะเกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการศึกษาค้นคว้าประกอบการตัดสินใจมาดีแล้ว ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.68) รองลงมาคือ ท่านออกไปเลือกตั้งเพราะเกิดจากแรงกระตุ้นหรือชักชวนจากกลุ่มเพื่อน ๆ ที่ต้องการออกไปใช้สิทธิ์ ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

ด้านค่านิยมทางการเมือง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ท่านออกไปเลือกตั้งเพราะทุก ๆ คนในหมู่บ้านหรือตำบลก็ออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งกันทั้งนั้น ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.69) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านออกไปเลือกตั้ง

เพราะเกี่ยวกับการระบุคุณที่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองมีต่อท่าน ครอบครัว หรือชุมชน ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ท่านออกไปเลือกตั้งเพราะต้องการที่จะเป็นหนึ่งในเสียงส่วนใหญ่ที่จะมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเทศนี้ ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.68) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านออกไปเลือกตั้งเพราะอยากจะได้นโยบายสาธารณะที่จะนำไปสู่การสร้างสรรค์ประโยชน์สุขและความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ

4.2 การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่างโดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองบูรณาการตามหลักพุทธธรรม (อปฺริหานิยธรรม) ของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความสำคัญต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หรือสถาบันนิติบัญญัติ บริหาร และสถาบันตุลาการ ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.38) รองลงมาคือ ด้านนโยบายเกี่ยวกับความเป็นธรรม ความเสมอภาค โดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.66) ด้านการอนุรักษ์รักษาศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีงาม ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.55) ด้านการยึดมั่นในหลักการและอุดมการณ์การเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.49) ด้านความพร้อมเพรียงในการลุกขึ้นมาปกป้องบ้านเมือง หรือออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.54) ด้านการสนับสนุนการเลือกตั้งเพื่อดำรงรักษาความผาสุกและความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประเทศ ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.60) ด้านการหมั่นประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.59) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 สภาพทั่วไปของกระบวนการและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ปัจจัยด้านจิตวิทยาการเมือง คือปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ความสนใจทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลางทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และอุดมการณ์ทางการเมืองความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตวิทยาการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีการออกไปเลือกตั้งเพราะคิดว่าการเลือกตั้งเป็นต้นทางของการพัฒนาประเทศ มีความสนใจในตัวผู้สมัครว่าเป็นคนดี มีวิสัยทัศน์ที่สามารถจะฟังพาได้ ดังนั้น การออกไปเลือกตั้งจึงเกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการศึกษาค้นคว้าประกอบการตัดสินใจจากแรงกระตุ้นหรือชักชวนจากกลุ่มเพื่อน ๆ ที่ต้องการออกไปใช้สิทธิ์ หรือการถูกปลูกฝังจากสถาบันการศึกษาถึงความสำคัญตลอดจนถูกสั่งสอนมาจากพ่อแม่หรือบรรพบุรุษว่าเป็นหน้าที่ เพราะคิดว่าจะได้รัฐบาลที่ดีมาช่วยแก้ไขปัญหามากท้งหรือปัญหาทางเศรษฐกิจ เพราะต้องการที่จะเป็นหนึ่งในเสียงส่วนใหญ่ที่จะมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเทศนี้ เพราะอยากจะได้นโยบายสาธารณะที่จะนำไปสู่การสร้างสรรค์ประโยชน์สุขและความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนในการบริหารประเทศ

ซึ่งสอดคล้องกับสุไรยา หนีเร่ และ สุรัชย์ (ฟูอาด) ไวยวรรณจิตร (2561)⁸ ศึกษาวิจัยเรื่อง “มุมมองประชาชนต่อนโยบายภาครัฐที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้: กรณีศึกษา “ทุ่งยางแดงโมเดล” แล้วพบว่า ด้านการรับรู้และเข้าใจของประชาชนต่อนโยบาย “ทุ่งยางแดงโมเดล” ประชาชนในพื้นที่เคยได้ยินและรับรู้โดยตลอดต่อนโยบายทุ่งยางแดงโมเดล และได้มีความเข้าใจพอสมควร ผ่านการรับรู้จากการจัดเวทีทำความเข้าใจในเรื่องการทำงานในพื้นที่ให้แก่ทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดสังคมสงบสุขสู่แดนใต้ และได้มีการประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่าง ๆ เช่น ผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ ตลอดจนมีการพูดถึงต่อ ๆ กัน และมีการชี้แจงกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้ทุ่งยางแดงโมเดล ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานราชการ โดยเฉพาะทางอำเภอได้เชิญฝ่ายการศึกษาในพื้นที่เพื่อเข้าไปปรับปรุงข้อชี้แจงโครงการ นโยบายต่าง ๆ ส่งผลให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพื้นที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้คนในพื้นที่เกิดความรักและหวงแหนพื้นที่ชุมชนตนเอง ซึ่งประชาชนในพื้นที่มองว่านโยบายทุ่งยางแดงโมเดลนั้น ถือว่าเป็นนโยบายที่ดีมาก แต่ในทางกลับกันชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะมีความเข้าใจลึกซึ้งในความปรารถนาดีจากหน่วยงานภาครัฐที่ได้มอบให้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ “ไม่กล้าการันตีว่าดี” แต่ดูเหมือนว่าชาวบ้านส่วนใหญ่จะแค่รับรู้ว่ามีอะไรใหม่เข้ามาในพื้นที่ ผ่านการเสนอจากหน่วยงานภาครัฐ เสมือนกับว่าเป็นพื้นที่ที่ตกลงเป็น “ยาตัวใหม่และเป็นยาทาแผลสด” ส่วนในด้านมุมมองของประชาชนต่อนโยบาย “ทุ่งยางแดงโมเดล” ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตประชาชนในด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคงในชีวิต (ความปลอดภัย) ด้านสุขภาพจิต และด้านความเชื่อมั่นต่อองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่พบว่า ของประชาชนในพื้นที่มองว่า นโยบายนี้เป็นนโยบายที่ดีมาก เพราะกำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาและป้องกัน และ เกวลี ศรีหะมงคล (2555)⁹ ศึกษาวิจัยเรื่อง “ธรรมนูญหมู่บ้านเรื่องการเลือกตั้ง: กรณีศึกษาหมู่บ้านเสียงแคน อำเภอดอกคูณ จังหวัดนครพนม” แล้วพบว่า จากการศึกษาทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม การเมืองของสังคมไทย รวมทั้งการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของชาวบ้านในหลายแง่มุมรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการเลือกตั้งของทั้งกระแสหลักและกระแสมองมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก “คนดี” ที่ควรได้รับเลือกตั้งของคน 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ของสังคมไทยไม่ใช่ “คนดี” คนเดียวกัน ซึ่งจากความวุ่นวายทางการเมืองของไทยในช่วง 7-8 ปี มาแล้ว แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างเหล่านี้เป็นปัญหาสำคัญที่สังคมไทยควรมองเห็นและให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาดังกล่าว เพื่อสถานการณ์ทางการเมืองของไทยจะได้ก้าวเข้าสู่สังคมประชาธิปไตยที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

5.2 การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่างโดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรม

การมีส่วนร่วมตามหลักอภิธานิธรรม คือกิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้นว่า การเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง การมีความพร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง การยึดมั่นในหลักและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย การเคารพนับถือผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเมือง การร่วมกันอนุรักษ์รักษาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีงาม และการดำรงรักษาความผาสุกและพอเพียงให้คงอยู่อย่างยั่งยืนหลักอภิธานิธรรม ว่าเป็นหลักธรรมกับความสำเร็จและความมั่นคงของหมู่

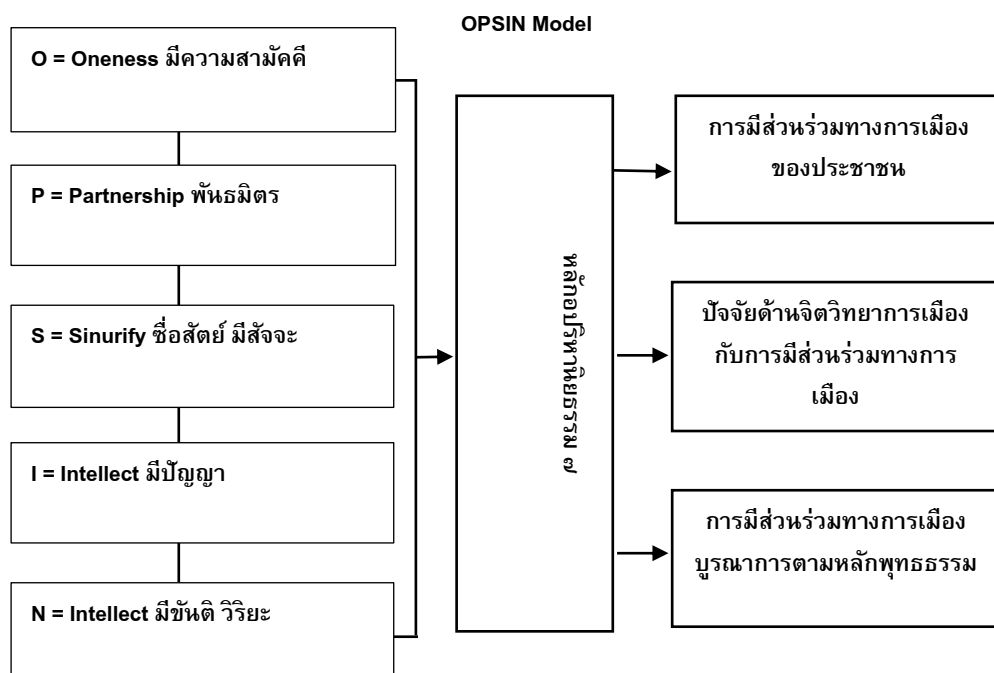
⁸ สุไรยา หนีเร่ และ สุรัชย์ (ฟูอาด) ไวยวรรณจิตร, “มุมมองประชาชนต่อนโยบายภาครัฐที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้: กรณีศึกษา “ทุ่งยางแดงโมเดล”, รายงานวิจัยชุมชน, (กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า, 2561)

⁹ เกวลี ศรีหะมงคล, “ธรรมนูญหมู่บ้านเรื่องการเลือกตั้ง: กรณีศึกษาหมู่บ้านเสียงแคน อำเภอดอกคูณ จังหวัดนครพนม”, รายงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า, 2555).

คณะโดยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงพบสิ่งที่เป็นต้นเหตุแห่งความไม่เข้าใจกัน ต้นเหตุแห่งความกระทบกระทั่งกันจนก่อให้เกิดเป็นปัญหาในการอยู่ร่วมกันแต่ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการพุดจา การสื่อสาร การประสานงานที่ไม่เหมาะสม ความไม่เข้าใจความต้องการพื้นฐานนั้นไม่ใช่เป็นต้นเหตุแต่เป็นผลซึ่งต้องเร่งแก้ไขเพื่อให้ปัญหานั้นบานปลายรุนแรงองค์กรที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้นั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือสมาชิกในองค์กรต้องทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขหรือครอบครัวจะอยู่กันอย่างมีความสุขได้ ซึ่งสอดคล้องกับจารุวรรณ แก้วมะโน (2561)¹⁰ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมชุมชนพลเมืองเข้มแข็งผ่านการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียง” แล้วพบว่า กระบวนการส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่เน้นความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล และการมีจิตอาสา มาเป็นตัวขับเคลื่อนกิจกรรมที่ไม่เฉพาะแต่เรื่องการเมือง แต่เป็นไปเพื่อจัดการปัญหาที่คนในชุมชนประสบร่วมกัน เพื่อเปิดโอกาสให้แต่ละคนแต่ละฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด เพื่อสร้างสำนึกร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมให้เกิดความเข้มแข็ง ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้คนในชุมชนรวมตัวกัน มีความสมานฉันท์ และไม่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเมื่อมีการเลือกตั้ง

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่สังเคราะห์จากการวิจัยสามารถสรุปแผนภาพองค์ความรู้ได้ ดังนี้

¹⁰ จารุวรรณ แก้วมะโน, “การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมชุมชนพลเมืองเข้มแข็งผ่านการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียง”, รายงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า, 2561)

ภาพประกอบที่ 1: องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากแผนภาพดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงองค์ความรู้ที่สังเคราะห์จากการวิจัยการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่างตามหลักการบริหารนิยาม 7 สามารถอธิบายได้ดังนี้

O = Oneness มีความสามัคคี เนื่องจากสังคมไทยเผชิญกับวิกฤติความขัดแย้ง แยกแยกทางการเมืองมายาวนาน อันเนื่องมาจากความเชื่อทางการเมืองที่แตกต่างกัน ในช่วงหนึ่งถึงกับนำไปสู่ความรุนแรง จนเกือบจะกลายเป็นสงครามกลางเมือง จึงเป็นความร้ายแรงที่บั่นทอนชีวิตอันสุขสงบของสังคมไทย อันส่งผลกระทบกระเทือนถึงการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจของคนไทยทั่วประเทศอีกด้วย จึงถึงเวลาที่สังคมไทยควรหันหน้าเข้าหากัน สร้างหนทางแห่งสามัคคีธรรม นำประเทศชาติออกจากหลุมดำแห่งความขัดแย้ง เพื่อน้อมนำประเทศคืนสู่แผ่นดินแห่งสันติสุขได้อย่างสร้างสรรค์และสง่างาม ตามหลักหลักการบริหารนิยาม ธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับชุมชนหรือผู้บริหารบ้านเมืองประกอบด้วย 7 ประการ คือ การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ข้อนี้แปลอีกอย่างหนึ่งว่า พร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง พร้อมเพรียงกันทำกิจทั้งหลาย

P = Partnership การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนถือเป็นแนวทางอย่างหนึ่งในการพัฒนาการเมืองแบบประชาธิปไตย อย่างไรก็ดีหลักแห่งความเป็นเจ้าของในการมีส่วนร่วมทางการเมืองยังไม่ลึกเพียงพอที่จะมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางการเมืองเท่าที่ควร ทุนส่วนทางการเมืองหรือพันธมิตรจึงเป็นประเด็นนำพิจารณาให้มากขึ้น ทั้งนี้ทุนส่วนทางการเมืองหรือพันธมิตรหมายถึงการที่บุคคลหรือองค์กรได้เข้าร่วมแรงร่วมใจอย่างเป็นเจ้าของดำเนินกิจกรรมทาง เช่น ความรับรู้เข้าใจการเมือง ความรู้สึกต่อการเมือง ความตระหนักในคุณค่าต่อการเมืองความรู้สึกเป็นเจ้าของการเมือง รักและหวงแหนรูปแบบการเมือง อุดมการณ์ทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง อุปนิสัยทางการเมือง จิตวิทยาร่วมทางการเมือง การแสวงหาแนวร่วมทางการเมือง การรวมตัวทางการเมืองการเคลื่อนไหวทางการเมืองร่วม การควมรวมเป็นหนึ่งเดียว การกลมกลืนเป็นเอกภาพ การขยายผลแนวร่วมทางการเมือง พันธมิตร” ที่จะต้องมีลักษณะของ “ความมั่นคงแข็งแรง” ของกลุ่ม ที่จะมีขึ้นได้ก็ด้วย “พันธสัญญา” ระหว่าง “มิตร” เพราะสิ่งแรกที่แต่ละฝ่ายจะต้องมีก็คือ “ความเป็นมิตร” ซึ่งหมายถึง ความไว้วางใจ ความเชื่อถือ และการให้เกียรติระหว่างกัน จากนั้นจึงจะสามารถมาทำข้อตกลงหรือพันธสัญญาร่วมกันนั้นต่อไป ที่อาจจะเป็นเพียง “คำสัญญาของสุภาพบุรุษ” ที่พูดคุยกันด้วยวาจา มีพยานรับรู้เป็นมันเหมาะ ซึ่งก็คือระหว่างมิตรต่าง ๆ ที่มาร่วมกันนั่นเอง หรืออาจจะเป็น “ลายลักษณ์อักษร” คือมีการเขียนขึ้นเป็นข้อตกลงแล้วลงนามร่วมกัน ก็จะทำให้ดูชัดเจนและได้รู้เห็นกันทั่วไป

S = Sinurify ซื่อสัตย์ มีสัจจะ ประชาชนต้องการผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส แต่ยังไม่ให้ความสำคัญเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนมากนัก อย่างไรก็ตามประชาชนมีความเห็นว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในปัจจุบันไม่ค่อยมีจริยธรรมซึ่งผลการสำรวจนี้ไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่เน้นเรื่องจริยธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต นอกจากนี้ประชาชนยังทนและยอมรับได้กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ไม่เก่งแต่ไม่โกง มากกว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เก่งแต่โกง และประชาชน

ต้องการให้มีการลงโทษผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่โกง ต้องมีการตรวจสอบที่เข้มข้น และมีการคัดกรองนักการเมืองที่ดี

I = Intellect มีปัญญา เครื่องมือที่ดีที่สุด ที่ช่วยให้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ ไม่ใช่เทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่เป็น “สติปัญญา” เครื่องมือที่สร้างขึ้นนั้นอาจจะช่วยแก้ปัญหาได้ก็จริง แต่เป็นการแก้ปัญหาได้แค่เป็นกรณีเท่านั้น ถ้าเป็นสติปัญญาแล้ว เราจะสามารถใช้สติปัญญาแก้ปัญหาได้อย่างยืดหยุ่น เพียงแค่หยุดคิด ใช้สติปัญญาพิจารณาปัญหา อย่างเที่ยงตรง และสมเหตุสมผลก็จะมองเห็นต้นเหตุของปัญหาและสามารถคิดวางแผนวิธีแก้ปัญหาได้ว่าเกิดขึ้นมาจากอะไร อันดับแรกเราจำเป็นต้องมองปัญหาในภาพรวมก่อน พยายามทำความเข้าใจกับปัญหา ว่าอะไรคือปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหาเกิดมาจากอะไร และจะสามารถมีวิธีไหนที่สามารถแก้ปัญหาได้ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษา วิเคราะห์ได้อย่างละเอียด ลึกซึ้ง และรอบด้าน เพื่อหาว่าปัญหาเกิดจากอะไร และแนวทางในการแก้ไขปัญหาจะเป็นวิธีใดได้บ้าง ก็จะสามารถแก้ปัญหาด้วยปัญญาได้

N = Intellect มีขันติ วิริยะ ในสังคมประชาธิปไตยสมัยใหม่ บุคคลย่อมมีสิทธิในการดำรงวิถีชีวิตอย่างเสรีบนพื้นฐานของโลกทัศน์ ความเชื่อ และวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มของตนเอง ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การแสดงออกทางการเมือง ตลอดจนการมีส่วนร่วมในทางการเมืองในหลายกรณี ความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้คนที่มีความคิด ความเชื่อ และความต้องการที่แตกต่างกัน กลับนำไปสู่ความขัดแย้ง และการเผชิญหน้ากันด้วยความรุนแรง เพราะต่างฝ่ายต่างมองว่าอีกฝ่ายไม่ใช่พวกเดียวกับตน หรือแม้กระทั่งมองไม่เห็นว่าเป็นคนที่เป็นศัตรูกัน เป็นคนที่มีศักดิ์ศรีและสิทธิในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของสังคมการเมืองไม่ต่างกัน หากมองอีกฝ่ายที่ต่างไปจากตนด้วยอคติที่เหยียดหยามว่าคนเหล่านั้นต่ำต้อยด้วยค่ากว่าพวกของตนเอง เมื่อเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งบนฐานของความแตกต่างของกลุ่มคนในสังคมที่มีความต้องการผลประโยชน์ ตลอดจนโลกทัศน์ทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน สังคมจึงจำเป็นต้องมีพื้นที่ที่เป็นกลางสำหรับทุกฝ่าย ในการประสานความขัดแย้งบนพื้นฐานของความเสมอภาคและเป็นธรรม และเพื่อเสริมสร้างความอดทนอดกลั้น ต่อความแตกต่างระหว่างคนกลุ่มต่าง ๆ มิให้ความขัดแย้งขยายไปสู่ความแตกแยกในสังคม และการเผชิญหน้ากันด้วยความรุนแรงในที่สุด

ดังนั้น การมีส่วนร่วมตามหลักอภิปรายนิยธรรม คือกิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้นว่าการเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง การมีความพร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง การยึดมั่นในหลักและอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย การเคารพนับถือผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเมือง การร่วมกันอนุรักษ์รักษาวรรณธรรมทางการเมืองที่ดีงาม และการดำรงรักษาความผาสุกและพอเพียงให้คงอยู่อย่างยั่งยืนหลักอภิปรายนิยธรรม

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1) ควรจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่างทั้งทางตรงและทางอ้อม
- 2) ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง
- 3) มีการประชาสัมพันธ์การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) มีการศึกษาวิจัยพฤติกรรม เจตคติของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือ
- 2) ศึกษาให้ครอบคลุมทุกจังหวัดในเขตภาคเหนือ แล้วนำผลการศึกษาที่ได้แต่ละอำเภอมารเปรียบเทียบกัน และนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหา
- 3) ศึกษาปัญหาการป้องกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวไปวางแผน ปรับปรุง กลยุทธ์ในการบริหารงาน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกวลี ศรีหะมงคล. “ธรรมนูญหมู่บ้านเรื่องการเลือกตั้ง: กรณีศึกษาหมู่บ้านเสียงแคน อำเภอดอกคูน จังหวัดนครพนม”. รายงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า, 2555
- คณะกรรมการการเลือกตั้ง. สำนักงานข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2548, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2548
- จารุวรรณ แก้วมะโน. “การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมชุมชนพลเมืองเข้มแข็งผ่านการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียง”. รายงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า, 2561
- ณรงค์ เสียงประชา. มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์, 2538
- ปวีตร เลิศธรรมเทวี. “ระบอบการปกครอง ระบบกฎหมาย และรัฐธรรมนูญของอังกฤษ: บ่อเกิดแห่งประเพณีทางรัฐธรรมนูญ”. รัฐสภาสาร. ปีที่ 66 ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม พ.ศ. 2561, หน้า 9-56
- ราชกิจจานุเบกษา. ประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการเรื่องการจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด, กรุงเทพมหานคร: ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126 ตอนพิเศษ 28 ง. 2552. หน้า 35.
- วิทยา จิตนุพงศ์. “ความมั่นคงทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2562), หน้า 280-287
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก 6 เมษายน 2560
- สุไรยา หินเระ และ สุรัชย์ (ฟูอาด) ไวยวรรณจิตร. “มุมมองประชาชนต่อนโยบายภาครัฐที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้: กรณีศึกษา “ทุ่งยางแดงโมเดล”. รายงานวิจัยชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า, 2561
- Nie, N. H., & Verba, S. “Political Participation”. In Handbook of Political Science, Fred I. Greenstein and Nelson Polsby (eds.), Readings, Mass: Addison Wesley, 1975